

Peter

“Als ik iets doe, ook als het gaat om sport of spel, doe ik het om te winnen, ja, met overgave. Waarom begin je er anders aan? Iets half doen gaat me slecht af. Mensen vragen me vaak: hoe krijg je het toch voor elkaar, al die primeurs, scoops en oplossingen in de meest lastige zaken? Ze denken dat ik een geniaal brein heb, maar dat is helemaal niet zo. Het is vrij eenvoudig om te excelleren, antwoord ik dan. Doe wat je belooft, kom op tijd en zet een halve stap meer dan de rest. Dan loop je altijd voorop en word je al snel als briljant gezien”.

Of de vorige week vermoorde misdaadjournalist Peter R. de Vries ooit heeft geschaakt is mij niet bekend. Ik heb hem nooit ontmoet, kende hem alleen van TV. Maar als hij had geschaakt en als hij zich er echt op had geworpen had hij een topper kunnen worden, lezen we in dit citaat uit een recent interview met hem in de thrillergids van Vrij Nederland (versie 2021)*. Maar waarschijnlijk had hij er helemaal geen tijd voor gehad, want een beetje schaakstudie is tegenwoordig een volle dagtaak; dat is geen hobby maar een beroep. Talent helpt ook, zeker, zonder enig talent wordt het nooit wat natuurlijk, maar een sterke gedrevenheid helpt misschien nog wel meer. Een combinatie levert het beste resultaat op, natuurlijk. Maar dan zijn we in de wereld beland van de nature/nurture-discussie en het halve experiment dat László Polgár met zijn kinderen heeft uitgevoerd. Ik heb er een mening over, maar ik ga me daar niet in mengen.

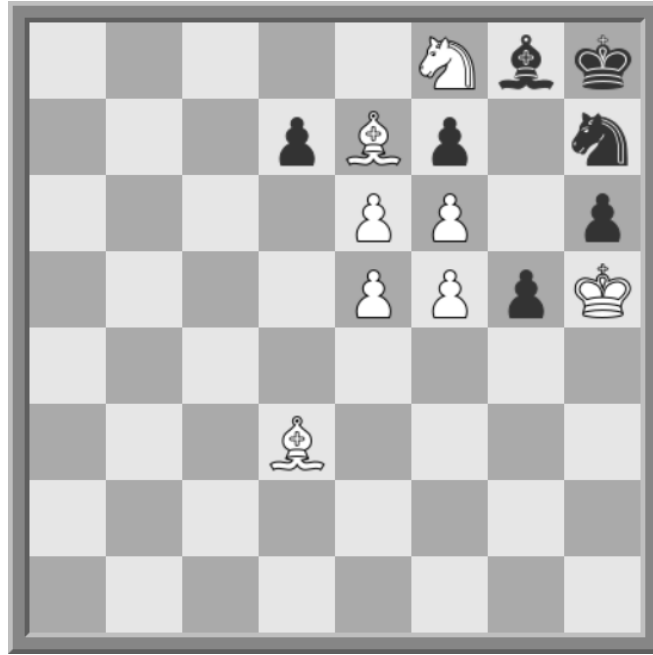
Dus. Is er een groot schaakspeler aan Peter R. de Vries verloren gegaan? Ik denk het eerlijk gezegd niet. Ik kan me heel goed voorstellen dat hij een gedreven schaakstudent zou zijn. Boeken, computers, bellen, gebeld worden om het naadje van de kous te weten te komen, alles controleren... Maar een paar uur stil denkend aan een bord gekluisterd? Nee, dat wil er bij mij niet in.

Dat hoeft ook niet: ieder zijn talent. Iedereen is anders, gelukkig maar. In de Nederlandse maatschappij heeft hij een veel belangrijkere rol gespeeld dan willekeurig welke Nederlandse schaker dan ook. Zeker voor wat betreft de rehabilitatie in de Puttense moordzaak, en in de ondersteuning van families die een zoon of dochter hadden verloren. Allemaal zaken die ver uitstijgen boven het belang van het schaken. Maar we kunnen ook niet allemaal zijn zoals hij was. “Niet iedereen kan een held zijn; er moeten ook mensen gered”, zoals Acda en De Munnik al zongen (“Slaap zacht, Elisabeth”).

Er is wel een gedreven mens aan hem verloren gegaan. We maakten hier thuis ook wel eens grapjes over hem, als “daar heb je hem weer, als een van de usual suspects”, maar hij kwam wel altijd op voor de waarheid en gerechtigheid. Het is moeilijk een opvolger te zien die het net zo goed kan als hij.

Wat ik me wel iets beter bij hem kan voorstellen was een zoektocht naar de waarheid tijdens de partijen. Heeft persoon X een computer gebruikt bij het online-schaken? Had persoon Y oortjes in zijn oren om de beste zetten ingefluisterd te krijgen? Gebruikte persoon Z het schaakprogramma op zijn telefoon tijdens de bezoeken aan het toilet? Maar nee. Daarvoor is schaken (helaas, moet ik zeggen) te zeer een bijverschijnsel in de wereld: “Het is maar een spelletje”, er zijn geen mensenlevens mee gemoeid. Een belangrijk spelletje, misschien zelfs een sport, maar nauwelijks levensbedreigend.

Wat schaaktechnisch het dichtst bij hem in de buurt komt is de retrograde-analyse. Hoe is het gekomen, wat is er gebeurd. Oude, onopgeloste zaken. Een beroemd voorbeeld van een probleem dat bij ons op de club heel wat stof heeft doen opwaaien (en zelfs ons jubileumboek heeft gehaald) staat hieronder. Zoals Hans Meijer schreef: “Denkend aan dit probleem kon Max niet slapen, en niet slapend dacht hij aan dit probleem”. De opgave is makkelijk: wit speelt en geeft mat in 2 zetten.

Het is verleidelijk te denken dat Peter R. de Vries dit in één oogopslag zou hebben opgelost.
En weet je: laten we dat ook maar denken.

* : de sport in dit citaat is squash.